

JOURNAALTJE

STICHTING ONTWIKKELINGSSAMENWERKING N.O.–BRAZILIË

Secretariaat: Voordeldonk 74 – 5721HM Asten.
Telefoon: 0493-693545
Redactie: Greveslag 52, 6662 VC Elst (Gld).

Penningmeester: Bachstraat 20 – 6661CS Elst.
Rabobank Elst. Rek.nr. NL 17 Rabo 0116 8924 12
Website: www.sonob.nl

Inhoud

- Woord van de voorzitter pag. 1
- Heeft ontwikkelingswerk zin? pag. 2
- Clube de Mães Palmeira dos Indios pag. 3
- Hoofd Lar da Criança overleden pag. 3
- Bestuurswijzigingen pag. 4
- Van de redactie pag. 4

Woord van de voorzitter

KERSTBOODSCHAP 2013

OP HERHALING: SCHOLING

Dit jaar wilde ik onze kerstboodschap eens wat anders verpakken dan in andere jaren. Per slot van rekening ziet Kerstmis er in het warme Brazilië ook heel anders uit dan bij ons. Geen Josef en Maria, die naar hun geboorteplaats gaan om zich te laten registreren. Ook toen al moest men kunnen lezen en schrijven. Dit is fundamenteel om gegevens te verzamelen, om een staat te organiseren, om mensen te beschermen, om geschreven recht tot stand te brengen, om informatie te delen, om boeken te schrijven. Ook in Brazilië besta je niet, althans niet voor de overheid, als je niet geregistreerd bent.

Soms kom je n.a.v. opmerkingen, dingen die je in de krant leest, zaken waarover je met anderen eens praat, tot de conclusie, dat er zaken zijn die constant aandacht behoeven. Een van die zaken is scholing; vooral het leren lezen en schrijven is van essentieel belang, ook in Brazilië en dus ook in Alagoas, de Staat waar wij ons op richten.

Brazilië is en blijft een land in ontwikkeling. Zo'n 60 jaar geleden begonnen de zusters uit Asten met hun werk en dat zetten ze nu via NOVO HORIZONTE nog steeds voort. Zo'n dertig jaar geleden kwam de Braziliaanse overheid met plannen haar bevolking op een hoger peil te brengen.

Om dan echt verder te komen is scholing, van allerlei aard en soort, noodzakelijk. Pri-

mair moet je dan wel beginnen aan de basis: Lager onderwijs om de hele samenleving te activeren. En dat is helemaal niet zo simpel, vooral niet in het straatarme Noordoosten van Brazilië, waar de Staat Alagoas in ligt. Alagoas, een staat met periodes van grote droogte, een bloedhitte en soms veel te veel regen, dus sowieso een heel moeilijk gebied. Men heeft dus hulp nodig om vooruit te komen. Eerst overleven, leren bestaan en dan scholing om echt vooruit te komen. Zonder scholing is elke verdere vooruitgang onmogelijk. Aandacht voor begrijpend lezen is daarbij heel wezenlijk.

Binnenkort is het weer Kerstmis, ook in Alagoas. Door uw steun, in welke vorm dan ook, heeft u het mogelijk gemaakt, dat Novo Horizonte en haar werkers de armen van die streek kunnen helpen met het realiseren van hun dromen: eten en drinken, gezondheid en een goede opleiding. Wij danken u daarvoor en wensen u en de uwen: Fijne Kerstdagen en een heel goed, gezond en gelukkig 2014 toe.

John van Dijk

Heeft ontwikkelingswerk zin?

Van 11 tot 21 oktober ben ik met mijn dochter en mijn vrouw in Palmeira dos Indios geweest. We hebben daar een aantal projecten bezocht en onze ogen goed de kost gegeven. 25 jaar geleden waren mijn vrouw en ik ook in die stad. Als je dan na zoveel jaren weer op die plek bent, zie je duidelijke verschillen met toen. Omdat we ook een flink aantal projecten van SONOB bezocht hebben konden we met eigen ogen constateren, dat er op verschillende plaatsen grote voortuitgang was geboekt. Aan de hand van het volgende voorbeeld kan ik dat proberen uit te leggen. Van deze projecten hebben wij een hele boel foto's gemaakt, die u op de facebookpagina van onze stichting kunt vinden: <https://www.facebook.com/stichting.onob?ref=hl>

Velen van u kennen ongetwijfeld dewijk Xu-

curus, waar zr. Bernadette z.g. destijds een kleine 400 huisjes voor de allerarmsten heeft laten bouwen. Die huisjes staan er nu nog; ze zijn in de loop der jaren heel aardig onderhouden en indien nodig netjes opgeknapt. Wel zie je nog steeds het open riool, maar in genoemde wijk ligt ook de irmã Bernadete-school. Ruim 25 jaar geleden heeft zr. Bernadette (de Brazilianen noemen haar irmã Bernadete) in deze wijk behalve huisjes ook een schooltje gebouwd, opdat de kinderen van de armen ook naar school konden. Al die jaren is er door de onderwijskrachten met liefde hard gewerkt om kinderen van de allerarmsten de kans te geven basisonderwijs te volgen. Vaak heeft SONOB deze school de helpende hand moeten bieden, want de gemeentelijke overheid van Palmeira liet zich zeker in het begin niet al te veel aan die school gelegen liggen. In de latere jaren liet de gemeente zich echter van een betere kant zien. Ruim een jaar geleden besloot de ge-

meente van Palmeira zelfs om deze school een flinke opknopbeurt te geven en wij hebben het met eigen ogen mogen aanschouwen: Het is een plaatje geworden.

De school ademt een heel prettige sfeer. De lokalen zien er spic en span uit. De school beschikt over goed lesmateriaal en een goed geëquipeerd computerlokaal, met printers, voldoende computers, goede koeling voor de pc's enz. In gesprekken met de leerkrachten ontdekte ik tot mijn grote vreugde, dat ze op de hoogte waren van het feit, dat er leerstoornissen als dyslexie, disorthografie e.a. zijn en dat je daar met de nodige zorg heel veel aan kunt doen. In verschillende klassen zag je een flink aantal kinderen van gelijke leeftijd, maar heel vaak zag je in de klas ook een leerling die duidelijk een stuk ouder was dan de rest. In het verleden zou zo'n kind in het geheel geen kans gekregen hebben. Nu mocht die leerling ook naar school en was hij/zij ook iemand die, passend bij zijn ca-

paciteiten, onderwijs mocht volgen. In de keuze van hun lesmateriaal zag ik dat allemaal duidelijk terug. De voorraadkamer was ook hier goed gevuld met gezonde etenswaar, want de kinderen krijgen elke dag een gezonde maaltijd aangeboden. De school heeft een heel enthousiast team en een gedreven directrice, die al enige tijd met de gemeente in gesprek is om de kinderen meer uren per dag naar school te kunnen laten gaan. Op dit moment heeft de school 2 groepen van elk 120 kinderen, waarvan de ene groep 's morgens naar school komt en de andere 's middags. De directrice heeft mij verteld, dat de gesprekken hierover met de gemeente heel positief verliepen en dat er een gereede kans was op succes.

Ruim 25 jaar geleden kwamen de eerste kinderen van de wijk Xucurus naar het schooltje dat door zr. Bernadette van de Tillaert was gebouwd. Nu was dit schooltje veranderd in een prachtige school, waarvan ik durf te zeggen, dat het de mooiste basisschool van heel Palmeira dos Indios is. En als je je dan de vraag stelt of het werk van SONOB of nog beter van al onze donors zin heeft gehad en tot iets moois heeft geleid zeggen wij **volmondig ja**. Ontwikkelingswerk leidt niet altijd tot succes, maar in dit geval zee-eeeeeee zeker wel. En als je bij het betreden van die prachtschool wordt ontvangen door een groep kinderen die op de blokfluit *Over the Rainbow* speelden, dan kun je met recht trots zijn.

Henk van Hoof

Clube de Mães Palmeira dos Indios

Een tweede voorbeeld van een project dat zijn waarde in de loop der jaren heeft bewezen is "Clube de Mães Palmeira dos Indios".

Op dinsdag 15 oktober was het dan zover. We zouden naar de clube van Palmeira dos Indios gaan. Voordat we daar naar toe gingen had ik in het convent, waar irmã Lourdes Santana woont, een aantal foto's op een stevig stuk karton geplakt. Deze foto's had ik meegekregen van Juffrouw Ima van basisschool Voordeldonk. Op deze foto's was goed te zien hoe de sponsorloop van basisschool Voordeldonk uit Asten eruit ziet. Om 15.00 meldden wij, irmã Lourdes Santana, Malou van Hoof, Henk van Hoof en mijn vrouw, ons bij de entree van de Moederclub, die recht tegenover Verde hotel ligt. We werden allerhartelijkst ontvangen door 11 a.s.

moeders en 5 vrijwilligsters Petrucia, Joana, Ivone, Leticia en Aparecida. Na wat eerste indrukken vertelden de vrijwilligsters om beurten wat zij in de clube deden en waarom. 5 Verschillende verhalen, maar over één ding waren de dames het eens: De clube is zeer belangrijk voor die jonge a.s. moeders. In de clube kunnen de moeders in spé werken aan hun eigen uitzet, die ze, als ze gaan bevallen, mee naar huis mogen nemen. Die uitzet bestaat o.a. uit zelf geborduurde lakentjes, een badje, slofjes, enkele spenen en flessen enz. Een van de dames zei desgevraagd, dat ze heel graag in de clube werkte voor de a.s. moeders en dat ze dat werk zou blijven doen tot aan haar dood.

Van alle a.s. moeders wordt een kaart aangelegd, die drie jaar wordt bewaard. We kregen ook de keuken te zien, die onlangs nog aan de nieuwe eisen van de overheid was aangepast. De voorraadkamer was gelukkig goed gevuld met etenswaren, want elke keer als de vrouwen naar de clube komen krijgen ze een lekkere, voedzame maaltijd voorgeschoteld.

Toen kwam het moment, dat ik aan de aanwezigen kon vertellen over de sponsorloop die hun donor, basisschool Voordeldonk uit Asten, elk jaar voor hen houdt. Daarna heb ik een aantal moedertjes geïnterviewd. Ze vertelden o.a. dat ze heel graag naar de clube kwamen, omdat ze daar met lotgenoten konden praten en ervaringen konden uitwisselen, b.v. over ongemakken of probleempjes waar ze zelf niet altijd een antwoord op wisten. De a.s. moedertjes vroe-

gen ook of wij de leerlingen en de "professores" van hun school de hartelijke groeten wilden doen en of we in ieder geval wilden vragen of ze asjeblijft wilden doorgaan met hun sponsorloop. Ik heb hen met mijn hand op mijn hart beloofd hiervoor te zullen zorgen. Vlak voordat we afscheid namen hebben we nog een groepsfoto gemaakt. De

Clube leeft en kan rekenen op de steun en toewijding van een groep hardwerkende vrijwilligsters.

Henk van Hoof

Hoofd Lar da Criança overleden

In de contacten die we dit jaar met haar hadden vertelde zr. Roberta, het hoofd van het Lar da Criança, regelmatig over de hoofdpijn die haar teisterde. Een oorzaak was niet te vinden, maar door haar ziekte raakte ze steeds verder achterop met haar werkzaamheden en keer op keer bood ze daarvoor haar verontschuldigen aan. Ruim een maand geleden kregen we onverwacht het bericht dat Roberta opgenomen was in het ziekenhuis van Recife en daar tot twee maal toe geopereerd was aan een tumor in haar hoofd. Vanaf die tijd verbleef zij in dit ziekenhuis en vandaag 28 november kregen wij het trieste bericht van haar overlijden. Zuster Roberta was een bescheiden vrouw, die niet graag op de voorgrond trad, maar intussen leidde zij het meisjeshuis met grote betrokkenheid en deskundigheid. Wij missen haar bezielende leiding en grote accuratesse zeer, maar dat zal nog veel sterker gelden voor de werkers van het Lar en vóóral voor de ruim honderd kinderen.

Onlangs werden we benaderd door de tijdelijke vervangster van Roberta, zr. Luciene Bonina. Zij bood bij voorbaat haar verontschuldigen aan voor het feit dat ze dit jaar niet aan alle verwachtingen ten aanzien van verslaglegging en het verzenden van kerstpost zal kunnen voldoen. Wij hebben haar uiteraard meteen gerust gesteld en gezegd dat ze zich wat ons betreft vooral op de kinderen en het personeel van het Lar moet richten. Mede namens u, "padrinhos" van de kinderen, hebben we aan zr. Luciene en alle betrokkenen bij het Lar onze oprechte deelneming overgebracht. We hebben hen veel sterkte met dit grote verlies toegewenst.

We hebben er alle vertrouwen in, dat u er begrip voor zult hebben als er dit jaar niet bij iedere "Padrinho" een kerst- en nieuwjaarswens op de mat valt. Per slot van rekening weten we ook zo wel, hoe dankbaar en ge-

lukkig de kinderen van de Alto do Cruzeiro in Palmeira zijn met Uw hulp en met hun verblijf in dit voortreffelijke opvanghuis.

Jos Livius

Bestuurswijzigingen

Onlangs hebben Cécile v.d. Horst en Geert Hasselbach te kennen gegeven dat zij afscheid willen nemen van het dagelijks bestuur van onze Stichting Sonob. Sommige zaken gebeuren gewoon. Ze zijn feitelijk onvermijdelijk. En dat geldt ook voor bestuurswijzigingen. Mensen worden ouder en of hebben andere verplichtingen die om aandacht vragen. Dat nu twee bestuursleden op één moment afscheid nemen van ons bestuur is jammer, maar ook begrijpelijk.

Geert en Cecile hebben daar ieder op zijn/haar eigen wijze een bijdrage aan geleverd. Tijdens onze vergadering van 28 november hebben wij hier uitvoerig bij stil gestaan. In 1994 trad Geert Hasselbach toe tot het bestuur van de SONOB. De S van SONOB stond toen voor ontwikkelings**hulp**, welke naam Geert na een aantal jaren zag veranderen in ontwikkelings**samen**werking. Vol enthousiasme heeft Geert zich van zijn bestuurstaak gekwetend; niets was hem te veel en als het voor Brazilië was mocht je hem altijd bellen. Vaak was Geert te vinden op scholen voor het geven van voorlichting, want voor de projecten was geld nodig, veel geld nodig. In 1997 werden wij als bestuur geconfronteerd met het plotselinge overlijden van Els Kampers, die behalve bestuurslid ook penningmeester was. Geert hoefde toen niet lang na te denken en hij verklaarde zich bereid deze taak van Els Kampers over te nemen. Erg gemakkelijk was dat niet, want bij wie moest Geert terecht voor vragen? Geert zou Geert niet zijn als hij daar niet uit zou komen. Met hulp van de andere bestuursleden had hij zijn zaakjes al snel op de rit. Aanvankelijk administreerde Geert de SONOB-financiën, naar het voorbeeld van Els, handmatig. In 1998 trad Jos Livius toe tot ons bestuur. Jos bood aan een programma te maken, waarmee je op de pc alles kon bijhouden. Vaak zei Geert dat dat zo goed functioneerde en dat hem dat zoveel tijd scheelde. In zijn carrière heeft Geert natuurlijk ook de overgang van gulden naar euro meegemaakt. Een van de gevolgen daarvan was, dat donors hun bijdrage dan omrekenen naar euro's en dan kreeg je b.v. € 18,15 in plaats van fl. 40,= Bij de jaarlijkse kascontroles kreeg Geert dan ook vaak de vraag waarom de donors dergelijk kommabedragen

overmaakten. Geert was altijd heel sterk betrokken bij het werk van SONOB en hij hing heel erg aan Brazilië, aan Alagoas beter gezegd. Geert onderschreef met volle overtuiging de hoofdregel van SONOB: *Elke cent die wij van de donors krijgen moeten we in Brazilië zien te krijgen*. Om zijn betrokkenheid te laten blijken heeft Geert meerdere malen een bezoek gebracht aan ons werkgebied en u raadt het al: Hij betaalde de kosten van die bezoeken dan zelf, want.....

Per 1 januari draagt Geert het stokje over aan Jos Livius. "Geert: heel hartelijk bedankt voor je inzet, voor je humor en jouw kijk op ontwikkelingssamenwerking".

Ook Cecile v.d. Horst is al heel snel na de oprichting van SONOB (1981) lid geworden van het bestuur. Ook Cecile heeft zich met verve ingezet voor het werk van SONOB. Zo heeft Cecile, net als Geert, op verschillende scholen presentaties gehouden, waarmee ze probeerde geld binnen te halen voor een project van aanvankelijk zuster Bernadette en later van het Novo Horizonte van zuster Lourdes. Behalve dat heeft Cecile namens SONOB jaren consciëntieus de contacten onderhouden met de donors van de adoptiegezinnen en van de kinderen van het opvanghuis voor meisjes in Palmeira dos Indios: LCAA. Vooral voor LCAA gold, dat er nog al eens kinderen het opvanghuis verlieten en dat daar dan andere voor in de plaats kwamen. Cecile trad dan in overleg met de donor, want zij hechtte eraan de donors goed voor te lichten. Ook Cecile's hart lag in Alagoas. Cecile is enkele keren op bezoek geweest in ons werkgebied en ook zij vond dat ze de kosten van haar reis zelf moest betalen want.....

We zullen proberen de taak van Cecile zo goed mogelijk over te nemen en uit te voeren. "Cecile: Hartelijk bedankt voor je jarenlange inzet en vooral ook voor je soms creatieve kijk op ontwikkelingssamenwerking".

"Geert en Cecile: Het ga jullie en jullie gezinnen heel goed".

John van Dijk

Woord van de redactie

Wij danken wederom de sponsors van het Journaaltje, met name het ROC Ter AA in Helmond voor het belangeloos drukken van het Journaaltje en Beheermaatschappij Van der Loo BV, Markt 10, 5721 GE te Asten voor het beschikbaar stellen van de enveloppen voor de verzending van het Journaaltje.